

Memo

Aan Gemeenteraad
Van College van B&W
Cc
Datum 21 juni 2022
Onderwerp Opvang vluchtelingen in Velsen

Tijdens een sessie op donderdag 23 juni gaan wij graag met u in gesprek over de opvang van vluchtelingen in Velsen. Er is een urgent en omvangrijk probleem rond de opvang van vluchtelingen in Nederland. De situatie in Ter Apel laat dat zien. Iedere dag zien we dat vluchtelingen onder moeilijke omstandigheden de nacht moeten doorbrengen. Het Rijk deed daarom een dringend beroep op gemeenten om opvangcapaciteit te organiseren. Ondertussen pakt het kabinet de opvang aan als nationale crisis. Net als Oekraïense vluchtelingen zijn ook deze mensen gevlucht voor oorlog en geweld. Het college wil, zover we dat kunnen, een bijdrage leveren aan de oplossing. Vanuit de verantwoordelijkheid die we hebben en voelen voor deze mensen die onze steun verdienen.

We hebben de afgelopen weken verschillende locaties voor opvang onderzocht. Daarvoor zijn we intensief in gesprek met het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA), het Rijk en andere partners. Het college richt het onderzoek nu op twee locaties die het meest kansrijk zijn:

- Een kleinschalige opvang voor 60 tot 100 alleenstaande minderjarige vluchtelingen (statushouders en asielzoekers). De beoogde locatie hiervoor is de voormalige locatie van jeugdhulpaanbieder Levvel5 aan de Duin en Kruidbergerweg in Driehuis. Dit gaat om een periode van 5 jaar.
- Een tijdelijke noodopvang voor een periode van 6 maanden voor maximaal 1000 vluchtelingen (met een mogelijkheid om voor enkele dagen op te schalen naar 1200) op een zeecruiseschip. Het doel hiervan is om de druk op Ter Apel op heel korte termijn te verlichten. De beoogde locatie voor dit schip is de VOB (Velsen Offshore Base) kade aan de rand van bedrijventerrein Noordwijkermeer in Velsen-Noord. Deze kade is aangeboden door een lokale ondernemer. De inzet is om dit schip rond 1 augustus aan te laten meren.

Het onderzoek naar mogelijkheden en knelpunten loopt nog. Op dit moment is daarom nog niet volledig zeker of de realisatie op deze locaties kan.

In dit memo geven we een toelichting op:

- De locatie voor kleinschalige opvang
- De locatie voor een tijdelijke noodvoorziening
- Het vervolgproces

GEMEENTE VELSEN

Locatie voor kleinschalige opvang

Sinds het najaar van 2021 zijn we met het COA in gesprek over de huisvesting van asielzoekers en statushouders. Het kabinet streeft naar een stabiel, wendbaar en duurzaam opvangstelsel waarbij de asielopvang gelijk over het land is verspreid en waaraan alle medeoverheden hun bijdrage leveren. Daarvoor is de inzet om kleinschalige locaties voor opvang te realiseren.

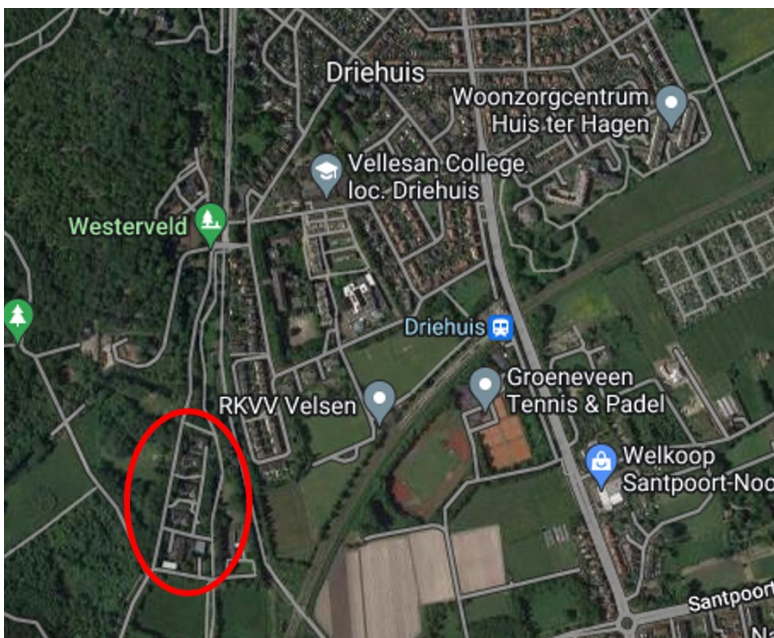
We keken naar aanleiding van die oproep naar verschillende mogelijkheden in Velsen. Uiteindelijk onderzochten we twee mogelijkheden verder: Het aanmeren van een riviercruiseschip voor circa 160 vluchtelingen in één van de havens van Velsen en een locatie voor 60 tot 100 alleenstaande minderjarige vluchtelingen in Driehuis. Andere geschikte alternatieven zijn er niet. Bijvoorbeeld omdat de gemeente zelf beperkt grond in eigendom heeft en omdat de beschikbare locaties niet groot genoeg zijn, of er al andere plannen voor de locaties zijn.

Op de locatie in Driehuis gaan we hieronder uitgebreid in. De tweede optie, het aanmeren van een riviercruiseschip hebben we ook onderzocht. Een riviercruiseschip zou voor een periode van 1 tot 2 jaar zijn. Er zijn verschillende locaties bekeken en dat onderzoek loopt nog door parallel aan de andere trajecten. Wel is het standpunt van het college dat als uiteindelijk een grote noodopvang locatie gerealiseerd wordt op een zee-cruiseschip, we niet ook een locatie voor een riviercruiseschip bieden. De opvang in Velsen moet passen bij onze draagkracht en mogelijkheden. Het is in dit geval dus niet en-en. Dat communiceerden we ook met het Rijk en het COA.

Doelgroep en locatie in Driehuis

Het college vindt de voormalige locatie van Levvel5 in Driehuis (in eigendom van een projectontwikkelaar) geschikt als kleinschalige locatie voor de opvang van alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV-ers). De locatie waarom het gaat ziet u op onderstaande kaart:

Het uitgangspunt is om hier vluchtelingen te huisvesten tot een leeftijd van 18 jaar die zonder ouders of verzorgers in Nederland zijn. Deze groep bestaat deels uit minderjarige asielzoekers zonder verblijfsvergunning en deels uit minderjarige asielzoekers met een verblijfsvergunning (statushouders). Deze locatie werd hiervoor bewoond door jongeren vanuit jeugdhulp. Daardoor is het pand, met enige aanpassingen door het COA, op korte termijn geschikt te maken voor de opvang van de beoogde doelgroep. De te maken kosten komen voor rekening van het COA. Voor

deze optie zijn we daarnaast in overleg met Parlan. Parlan is een jeugdhulpaanbieder en is landelijk de contractpartner voor NIDOS. Daar waar het COA de zorg draagt voor minderjarige asielzoekers, is het NIDOS de jeugdbeschermingsorganisatie voor minderjarige statushouders.

Het college vindt deze locatie geschikt. Dit ook met de doelgroep in gedachten: het gaat om een kwetsbare groep die, gevlucht voor oorlog of geweld, nu zonder ouders of verzorgers in Nederland is. De impact op de inwoners van Driehuis wordt beperkt door de ligging van de locatie. Verder verschilt het beoogde gebruik niet heel sterk van het gebruik tot nu toe. Ten slotte is dit het enige particuliere vastgoed dat voor dit doel in aanmerking komt. Het blijft echter zo dat het realiseren van deze opvanglocatie invloed heeft op de omwonenden. Daarom zijn we met het COA en het Rijk in overleg over de randvoorwaarden. Zie hiervoor ook de toelichting op het vervolgproces hieronder.

Huisvesting van minderjarige statushouders telt mee voor de taakstelling

Zoals hierboven beschreven, is de ambitie om op deze locatie zowel minderjarige asielzoekers als minderjarige statushouders te huisvesten. Deze laatste groep telt mee voor de algemene taakstelling die het Rijk ons oplegt voor het huisvesten van statushouders. Dat betekent dat we elders in Velsen vanuit de taakstelling minder statushouders hoeven te huisvesten en woningen die anders ingezet zouden worden voor statushouders beschikbaar zijn voor andere doelgroepen. De oproep tot uitbreiding van de opvangcapaciteit voor AMV-ers is een vraag van de Landelijke en Provinciale Regietafel. Deze vraag is ook uitgezet bij de gemeenten Beverwijk en Heemskerk. Gelet op de IJmondiale samenwerking betekent dit dat over de groep minderjarige statushouders, in relatie tot de taakstelling, met de andere twee gemeenten afspraken gemaakt worden.

Zeecruiseschip als locatie voor tijdelijke noodvoorziening

Het Ministerie van Justitie en Veiligheid deed recent een dringend beroep op gemeenten in Nederland om mee te werken aan het ontlasten van Ter Apel gelet op de ontstane nood situatie. Voor de aanvang van de opvangcrisis is nu ook een nationale crisisstructuur opgericht. Die grootschalige tijdelijke noodopvang is op verschillende plekken in Nederland nodig om de nood in Ter Apel op korte termijn te verlichten. Voor de locaties op water benaderde het ministerie gemeenten met een zeehaven. Zo is ook Velsen benaderd om in gesprek te gaan over het bieden van een locatie voor een zeecruiseschip. Het gaat om het tijdelijk huisvesten van ongeveer 1.000 asielzoekers voor een periode van 6 maanden.

Onderzoek naar locaties

Naar aanleiding van dit verzoek onderzochten we verschillende mogelijkheden. We zijn daarover in gesprek gegaan met onder meer Zeehaven IJmuiden en het Centraal Nautisch Beheer. In de gesprekken en het bijbehorende onderzoek hebben we gekeken naar:

- Geschiktheid van de kade (lengte en diepte kade)
- Veiligheid (scheepvaartverkeer, veiligheid 'bewoners')
- Realisatieperspectief (snelheid van realiseren; op welke termijn, kan gebruik samengaan met andere economische havenactiviteiten)
- Impact op de omgeving (omwonenden, bedrijfsvoering)

GEMEENTE VELSEN

Uit de gesprekken is gebleken dat diverse plekken bij Zeehaven IJmuiden en de Grote Hout niet vrij te maken zijn gezien lopende activiteiten. Er is een aantal potentiële en beschikbare locaties nader onderzocht:

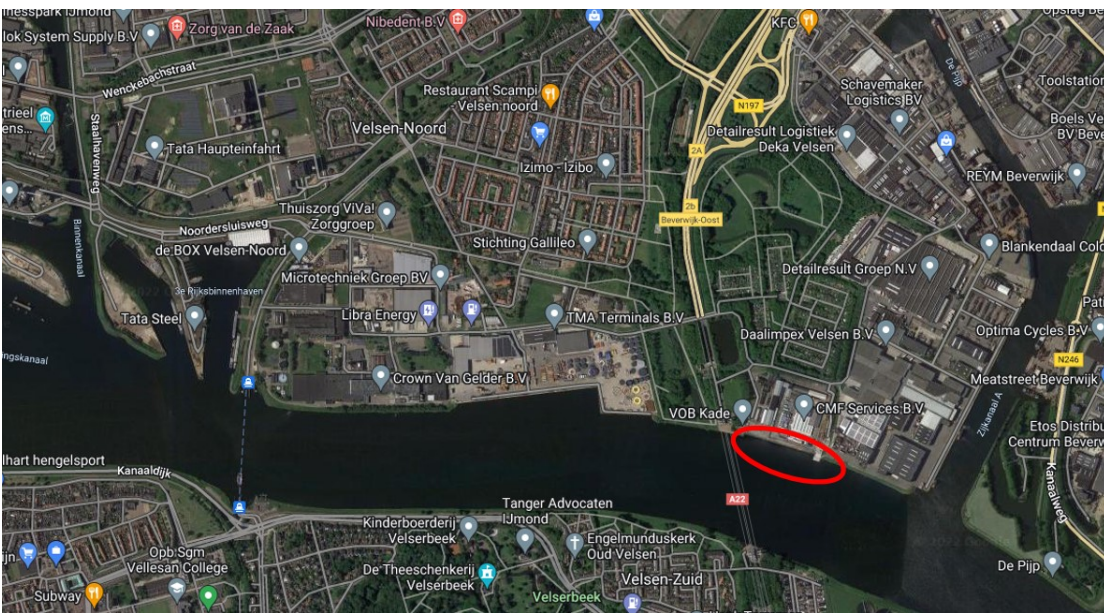
- 1^e Rijksbinnenhaven
- 2^e Rijksbinnenhaven
- 3^e Rijksbinnenhaven
- Steigerweg (Ioswal)
- VOB kade (Velsen-Noord)

De VOB kade is het meest kansrijk

Op basis van de uitgevoerde onderzoeken is de VOB kade de enige optie die op alle genoemde aspecten inpasbaar is. Bij de overige opties blijkt dat het sowieso onmogelijk is om een schip van dit formaat aan te leggen. Dat zijn daarom geen reële alternatieven. De eigenaar van de VOB kade heeft de bereidheid uitgesproken om de kade en terreinen te verhuren voor het accommoderen van een zeecruiseschip.

Doelgroep en locatie

De VOB kade bevindt zich op het bedrijventerrein Noordwijkermeer. Op de kaart hieronder ziet u de beoogde locatie.

Het gaat om het aanmeren van een zeecruiseschip van 193 meter lang. Op het schip zijn veel voorzieningen aanwezig. Bijvoorbeeld onderwijs, recreatiemogelijkheden, dagbesteding en horeca zijn aan boord van het schip ruim beschikbaar. Ook is er mogelijkheid om in de buitenlucht te verblijven. De doelgroep is breed en bestaat zowel uit volwassenen als uit kinderen. Het gaat om een groep van maximaal 1000 personen. Als de nood hoog is, kan voor een zeer beperkte periode (enkele dagen) opgeschaald worden naar maximaal 1200 personen. Daarvoor is voldoende capaciteit op het schip.

De ervaring van het COA op andere locaties in Nederland is dat door de aanwezige voorzieningen, mensen veel aan boord van het schip blijven. Toch verwachten we dat er een sterke invloed is op de omgeving. Het gaat om een omvangrijk zeecruiseschip waarop ongeveer 1000 vluchtelingen verblijven. Op het bedrijventerrein zelf zijn geen woningen. De locatie ligt in Velsen-Noord, aan de andere kant van de snelweg dan waar de woonwijken zijn. We verwachten dat de bewoners van

het schip met name gebruik gaan maken van de voorzieningen in Velsen-Noord en in Beverwijk. Voor de inwoners aan de andere kant van het kanaal (in Oud Velsen), betekent dit dat zij het schip zien liggen.

Gezien die invloed op de omgeving geldt ook voor deze locatie dat er goede afspraken gemaakt moeten worden over de randvoorwaarden. Daarover vindt u meer informatie bij het vervolgproces. Gezien de dringende oproep van het Rijk om een bijdrage te leveren aan de urgente problematiek in Ter Apel, vinden wij deze beoogde locatie – als goed invulling wordt gegeven aan de randvoorwaarden – kansrijk. Ook omdat het voor een tijdelijke periode van 6 maanden is.

Het vervolgproces

Als de realisatie van de locaties doorgaat, moeten we de komende tijd nog verschillende stappen zetten. Dat vindt onder tijdsdruk plaats. De inzet van het Rijk en het COA is om het zeecruiseschip rond 1 augustus aan te laten meren. Voor de locatie in Driehuis geldt dat de inzet is om deze 1 augustus in gebruik te nemen en uiterlijk op 1 september. Hieronder gaan we in op de stappen die nog gezet moeten worden (en wie daar verantwoordelijk voor is), het gesprek met de omgeving en het verdere besluitvormingsproces.

Te nemen stappen

Voor beide locaties geldt dat er nog onderzoeken lopen naar de haalbaarheid. Voor het aanmeren van het zeecruiseschip aan de VOB kade doet de Omgevingsdienst IJmond een toets op gezondheid en de externe veiligheid. Bijvoorbeeld in verband met de aanwezigheid van bedrijven in de omgeving. Daarnaast wordt voor beide locaties nog uitgezocht wat er nodig is qua vergunningen. Het gebruik van de locaties kan (in eerste instantie) op basis van een gedoogbesluit. Waar mogelijk informeren wij u tijdens de sessie op 23 juni verder over deze openstaande vragen. De uitkomst hiervan is bepalend voor het nemen van een besluit over de realisatie van de locaties.

Vervolgens moeten verschillende overeenkomsten gesloten worden. De gemeente sluit een bestuursovereenkomst met het COA. Daarin maken we onder andere afspraken over de locatie, het aantal personen dat opgevangen kan worden en over de termijn. Daarnaast kunnen we aanvullende werkafspraken maken. Die gaan over de organisatie en de aanwezigheid van diensten op de locatie.

Het COA is verder verantwoordelijk voor alle afspraken rond het organiseren van de locaties. Bijvoorbeeld voor het regelen van het zeecruiseschip, de huur van de locatie in Driehuis, afspraken over het gebruik van de VOB kade met de eigenaar, het veilig inrichten van de infrastructuur aan wal, enzovoort. Ook voor alle faciliteiten en het personeel dat aan boord nodig is (waaronder de beveiliging) is het COA verantwoordelijk.

In gesprek met de omgeving

In voorbereiding op het mogelijk realiseren van de locaties is het essentieel om de omgeving goed te informeren. Dit willen we nog doen voordat er een uiteindelijk besluit genomen wordt. Daarom organiseren we – met alle partners – twee informatie inloop avonden voor omwonenden:

- Op maandag 27 juni voor het zeecruiseschip. Hiervoor nodigen we alle inwoners van Velsen-Noord en van Oud Velsen uit. Daarnaast nodigen we het wijkplatform Velsen-Noord, Platform Oud Velsen?? en de nabijgelegen volkstuinvereniging uit.
- Op dinsdag 28 juni voor de kleinschalige locatie in Driehuis. Hiervoor nodigen we alle inwoners van Driehuis uit. Ook het Wijkcomité Driehuis nodigen we uit.

Deze omwonenden schrijven we gericht aan. Alle inwoners van de genoemde kernen ontvangen in de loop van de week een brief. Deze brieven publiceren we samen met dit memo daarnaast alvast op de website. U vindt ze ook als bijlage bij dit memo.

Besluitvormingsproces – invulling sessie 23 juni

Het college zet erop in om op maandag 27 juni een voorgenomen besluit te nemen over het aangaan van de bestuursovereenkomst voor beide locaties. Dat is een bevoegdheid van het college. Over dat besluit vragen we wensen en bedenkingen aan de gemeenteraad. Wanneer het voorgenomen besluit wordt genomen, vragen we u het voorstel over wensen en bedenkingen te bespreken tijdens de raadsvergadering van woensdag 29 juni. Dit betekent dat we richting de raad de volgende stappen nemen:

- Informeren en consulteren tijdens de sessie op donderdag 23 juni.
- Gelegenheid om wensen en bedenkingen mee te geven over het voorgenomen besluit van het college op woensdag 29 juni.

Zoals hierboven benoemd, kunnen we bij de bestuursovereenkomst aanvullende werkafspraken met het COA maken. Daarmee kunnen we invloed uitoefenen op de veiligheid, leefbaarheid, versterken van lokale ondernemers, enzovoort. Dat kan in de vorm van een bijlage bij de overeenkomst. Dit zal bij het voorgenomen besluit een eerste basis zijn van de werkafspraken. Het college werkt deze daarna samen met alle partners verder uit. Over de invulling van deze werkafspraken gaan we graag tijdens de sessie op donderdag 23 juni met u in gesprek. De input uit dit gesprek nemen we mee bij de uitwerking van het voorgenomen besluit. Als onderwerpen voor de werkafspraken kunt u denken aan:

- Financieel: Het realiseren en daarna de inzet van de locaties moet voor de gemeente volledig budgetneutraal zijn.
- Openbare orde en veiligheid: Op de locaties is het COA hier verantwoordelijk voor. Aanvullend kunnen we afspraken maken over de leefbaarheid en de veiligheid in de omgeving van de locatie, in de openbare ruimte. Daarvoor kunnen we afspraken maken over extra politiecapaciteit en over de inzet van extra BOA's. De financiering hiervan ligt dan niet bij de gemeente.
- Samenwerking met lokale ondernemers en organisaties: We kunnen van het COA vragen om de inkoop voor de locaties zoveel mogelijk bij lokale ondernemers te doen. Zeker voor het zeecruiseschip, waarop ongeveer 1000 personen verblijven, kan dit voor extra bedrijvigheid zorgen. Ook voor het invullen van maatschappelijke activiteiten, kan het uitgangspunt zijn om dat zoveel mogelijk met lokale organisaties te doen.
- Beperken overlast voor de omgeving: Van het COA kunnen we vragen om het realiseren van de locaties zo duurzaam mogelijk te doen. Voor het zeecruiseschip loopt een onderzoek naar de mogelijkheden om walstroom in te zetten.
- Zorg en welzijn: We maken met het COA duidelijke afspraken over de beschikbaarheid van zorg en activiteiten voor de vluchtelingen.
- Bereikbaarheid: We kunnen aanvullende afspraken maken over bijvoorbeeld pendelbussen naar voorzieningen in de omgeving/regio.
- Afspraken over beheersmaatregelen: We kunnen het COA vragen een omwonendenoverleg te organiseren. Via het omwonendenoverleg kan een vertegenwoordiging van de omwonenden het COA en de gemeente adviseren tijdens de periode dat de locaties gebruikt worden. Ook kunnen we het COA vragen om aandacht te hebben voor inwoners die als vrijwilliger een bijdrage willen leveren aan de opvang. Bijvoorbeeld als het gaat om het organiseren van activiteiten.

Over deze uitgangspunten zijn wij al in gesprek. Hier kunnen ook nog uitgangspunten aan toegevoegd worden. Waar mogelijk informeren we u hier op donderdag 23 juni verder over.

Overzicht data

- Dinsdag 21 juni: Gericht uitnodigen omwonenden voor informatie inloop avond.
- Donderdag 23 juni: informerende en consulterende raadsessie over de beoogde locaties en de randvoorwaarden (werkafspraken) die de gemeenteraad mee wil geven.
- Maandag 27 juni: Mogelijk voorgenomen collegebesluit over het aangaan van een bestuursovereenkomst, inclusief werkafspraken, voor de realisatie van de locaties
- Maandag 27 juni: Informatie inloop avond voor inwoners van Velsen-Noord en Oud Velsen in verband met het voorgenomen besluit om een zeecruiseschip te laten aanmeren aan de VOB kade.
- Dinsdag 28 juni: Informatie inloop avond voor inwoners van Driehuis over het voorgenomen besluit om een kleinschalige locatie voor minderjarige vluchtelingen te realiseren.
- Woensdag 29 juni: Als een voorgenomen besluit door het college is genomen: tijdens de raadsvergadering bespreken van wensen en bedenkingen bij het voorgenomen collegebesluit. De raad neemt dan een besluit waarin ze de wensen en bedenkingen aan het college uiten. Hierna besluit het college over het al dan niet bekrachtigen van het voorgenomen besluit.

Inzet: Een combinatie van twee locaties en afspraken met het Rijk over een tegemoetkoming voor Velsen

In het memo geven we aan dat we, ondanks de korte voorbereidingstijd en hoge tijdsdruk, in willen zetten op een stevige bijdrage aan de oplossing van een landelijk probleem. De intentie van het college is om dit te doen via een combinatie van de twee in het memo beschreven oplossingen; de kleinschalige opvanglocatie voor minderjarige vluchtelingen en een tijdelijke noodvoorziening voor 6 maanden op een zeecruiseschip. De 6 maanden waarin het zeecruiseschip in Velsen ligt, is er een stevige invloed op onze inwoners. Door de beperkte periode is dat een tijdelijke situatie. De kleinschalige locatie in Driehuis is weliswaar voor een langere termijn, maar hier is door de ligging, de doelgroep en de grootte van de groep de invloed op omwonenden beperkter.

We zijn constructief in gesprek met het Rijk over de beoogde locaties. Daarbij maken we duidelijk wat de realisatie van deze locaties betekent voor onze inwoners. Zeker waar het gaat over het zeecruiseschip. Het Rijk is zich daarvan bewust en is bereid om aanvullende afspraken te maken. Zodat onze inwoners niet alleen de lasten dragen van deze tijdelijke opvang. We zijn in gesprek over mogelijkheden om met een extra bijdrage van het Rijk de bereikbaarheid van Velsen blijvend te verbeteren en de duurzaamheid en vergroening bij Tata Steel te versnellen door een maximale inspanning van het Rijk te bevorderen. Hierop geven wij tijdens de sessie op 23 juni een verdere toelichting.

Ten slotte

We blijven ons inzetten om vooruitgang te boeken bij de opvang van vluchtelingen. Dat doen we samen met vele partners. De trajecten zijn complex en vinden onder tijdsdruk plaats. Dat betekent ook dat de beschikbare informatie snel verandert. Daarom nemen we u bij de start van de sessie op donderdag 23 juni mee in de actuele stand van zaken.

Bijlagen

- Uitnodigingsbrief inwoners Velsen-Noord en Oud Velsen voor informatie inloopavond op maandag 27 juni
- Uitnodigingsbrief inwoners Driehuis voor informatie inloopavond op dinsdag 28 juni